

درس چهاردهم: سی مرغ و سیمرغ

قلمرو زبانی: معنی واژه، املا و دستور

معنی واژه:

- ۱- شیرمردی باید این ره را شگرف: قوی، نیرومند (دی ۹۸)
- ۲- این عدۀ قلیل بر بالای کوه، روشنایی خیره‌کننده‌ای دیدند. کم، اندک (خ ۹۹ انسانی)
- ۳- معادل درست توضیح عرفانی زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. (خ ۹۸)
■ خالی شدن قلب سالک از آن چه جز خداست. (تجرید / اشتیاق)
- ۴- با توجه به معنی، واژه درست را انتخاب کنید. (دی ۹۸)
■ برای انتخاب راهبر و پیشوا قرعه زدند، را قرعه به نام هد هد افتاد. (غذا - قضا)

دستور:

- ۱- در متن زیر، یک نقش تبعی «معطوف» و یک «بدل» بیابید. (ش ۹۸، ش ۹۹)
« ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند، آشیان دارد.»
معطوف: شهریاری / بدل: پرندگان یا بلندترین کوه روی زمین (خ ۹۸)
- ۲- در عبارت زیر، یک حرف پیوند همپایه ساز بیابید.
« برخی در همان نخستین منزل از پا درآمدند. بسیاری در دومین منزل به زاری زار جان سپردند اما آنان که همت یارشان بود، پیش تر می‌رفتند.»
همپایه‌ساز

قلمرو ادبی (آرایه های ادبی)

- ۱- در بیت زیر، شاعر برای بیان وجه شبه، از کدام آرایه ادبی بهره برده است؟ (خ ۹۸)
« عاشق آن باشد که چون آتش بود گرم رو، سوزنده و سرکش بود »
کنایه، تناسب یا مراعات نظیر و ایهام
- ۲- با توجه به عبارت زیر و منطق الطیر، «بلبل» نماد چه کسانی است؟ (ش ۹۸)
«هدهد به بلبل پاسخ گفت: «مهرورزی تو برگل کار راستان و پاکان است اما زیبایی محبوب تو چند روزی بیش نیست.»
عاشقان مجازی
- ۳- درباره «تلمیح» به کار رفته در بیت زیر، یک سطر توضیح دهید. (خ ۹۹ تجربی و ریاضی)
■ طاووس باغ قدسم، نی بوم این خرابه آن جاست جلوه گاهم، اینجا چه کار دارم؟ اشاره به این باور که طاووس پرنده ای بهشتی بوده است، اما به خاطر همدستی با ابلیس از بهشت رانده شده است.

قلمرو فکری: معنی و مفهوم نظم و نثر، درک مطلب و تناسب معنایی

- ۱- هر یکی بینا شود بر قدر خویش باز یابد در حقیقت صدر خویش: هر کس به ارزش و جایگاه خود پی می برد و در حقیقت از مقام خود آگاه می شود.

۲- آن که او را شناسد، دوری او را تحمل نتواند کرد و آن که بدو رو آرد، بدو نتواند رسید: کسی که سیمرغ (خداوند) را بشناسد، نمی تواند دوری از او را تحمل کند و کسی که به او رو بیاورد، نمی تواند به او دست یابد. (دی ۹۸)

۳- صد هزاران سایه جاوید، تو گم شده بینی ز یک خورشید، تو: در مرحله فنا (هفتم) همه پدیده هایی که سایه هایی بر چهره خداوند بودند، با آشکار شدن خورشید حق، از بین می روند و حق آشکار می گردد. (خ ۹۹ ت. ر)

۴- مرغان جملگی شیدا شدند؛ بهانه ها یک سو نهادند: همه پرندگان عاشق (دیدار سیمرغ) شدند و بهانه جویی را کنار گذاشتند. (خ ۹۹ تجربی و ریاضی)

۵- چون فرود آیی به وادی طلب پیشت آید هر زمانی صد تعب: وقتی به بیابان و مرحله اول، یعنی طلب، قدم بگذاری، هر لحظه با رنج و سختی زیادی روبه رو خواهی شد. (خ ۹۹ انسانی)

۶- وانامد در جهان زین راه کس نیست از فرسنگ آن آگاه کس: در جهان کسی از این راه باز نگشته است و کسی از مسافت آن آگاهی ندارد. (ش ۹۹)

۷- ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. در خرد و بینش، او را همتایی نیست: ما پرندگان هم رهبر و پادشاهی داریم که در خرد و بینش، همانندی ندارد. (دی ۹۹)

۸- بیت: «هشت جنت نیز اینجا مرده ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای است»، بیانگر کدام وادی عرفانی است؟

الف) فنا (ب) توحید (ج) حیرت (د) استغنا (ش ۹۸، خ ۹۹ انسانی، ش ۹۹)

۹- هریک از بیت های ردیف اول با کدام یک از وادی های عرفانی ذکر شده در ردیف دوم مطابقت دارد؟ (خ ۹۸)

ردیف اول	ردیف دوم
بیت	وادی عرفانی
الف) هر یکی بینا شود بر قدر خویش	توحید
ب) روی ها چون زین بیابان در کنند	استغنا
ج) هشت جنت نیز این نیز اینجا مرده ای است	معرفت

الف) معرفت / ب) توحید / ج) استغنا

۱۰- هریک از ابیات زیر، یادآور کدام یک از هفت وادی در سروده عطار است؟ (نام وادی را بنویسید.)

الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا هر که فانی شد ز خود، مردانه ای است فنا (وادی هفتم) (دی ۹۸)

ب) روی ها چون زین بیابان در کنند جمله سر ز یک گریبان بر کنند توحید (وادی پنجم) (دی ۹۸)

ج) صد هزاران سایه جاوید، تو گم شده بینی ز یک خورشید، تو فنا (وادی هفتم) (خ ۹۹ انسانی)

د) مرد حیران چون رسد این جایگاه در تحیر مانده و گم کرده راه حیرت (وادی ششم) (ش ۹۹)

۱۱- در بیت زیر، معنای قسمت مشخص شده را بنویسید. (خ ۹۹ انسانی)

■ روی ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان بر کنند همگی به وحدت و یگانگی می رسند.